

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajovsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 21. junija 1856.

Od nekterih tertam in sadnim drevesom škodljivih žížkov *).

Tisti kebrički, ki jih je vredništvo našega lista iz Istre prejelo in ktere je gosp. dopisnik S. v 48. listu resnično kot prave škodljivce v nogradih popisal, sem tudi jez vidil, in na prijazno opombo, naj bi kar vém od njih povedal, podam častitim bravcem sledeče skušnje.

Manjše plemo svetle plavkasto-zelene in tudi rudečkasto-rumene barve se nahaja po vseh nogradih in je že od nekdej nadloga tertam; zato se imenujejo ti žížki na Vipavskem tertijoni in v Istri pravdobro tudi šipavnice, ker odščipujejo mladike in perje, kamor pokladajo po 3 do 4 jajčka in jih zavijajo v podobo cigar in tako nekatere leta veliko škodo delajo. Nemško ime „Rebenstecher“ se dobro vjema s slovenskim „šipavnice“; pa zavoljo omenjenega zavijanja perja ga Nemci tudi imenujejo „Pfeifendreher“, „Drechsler“ itd. Profesor Fabrici mu je dal slovstveno ime „rhychnites betuleti“, ker se v nekterih severnih krajih tudi na brezah nahaja. — Pokončá se ta merčes, da se žížki sami ali pa še bolje v podobo cigar zavito perje do konca tega mesca (rožnika) nabere in sožgè, da se tudi zalega v njih pokončá.

Drugo dosti večje plemo, ki ga je častiti gosp. dopisnik iz Istre na ogled poslal, je tudi sila škodljivo tertam, pa se nahaja edino le v južnih deželah, posebno v Istri, Dalmaciji, na Primorskem, v Vipavi, pa nikoli ni še Nanosa prelezlo; zato ga še nikoli nismo vidili na Dolenškem, pa tudi na Štajarskem in Ogerskem ne. Ta žížek, ki ima svoj črni život poln sreberno- ali zlato-svetlih lis, poklada svoje jajčica v zemljo, zato se tudi v vipavski dolini imenuje „tertijon zemljak“. Profesor Germar ga je na svojem potovanji v Dalmaciji najdel in popisal pod imenom „loborhynchus“ ali „otiorhynchus giraffa“. — Pokončajo se ti nograški škodljivci, da se pridno lovè in sožgó ali pa s kropom polijó.

S tertno plesnino pa niso ti tertijoni v nobeni zavezi; oni so bili že pred to boleznijo in škodujejo vse drugač kakor že ime „šipavnice“ kaže.

Pri ti priliki naj omenim še nekterih enacih rivčkarjev, ki pa so sadnemu drevju škodljivi.

Eden teh je tisti majčken, podolgast merčes, ki ima rudečkasto-rujave pokrovce s černo glavico in črnim spodnjim životom, in ktereга natoreznanci v latinskem jeziku „philobius oblongus“ imenujejo. Ali ima ta škodlivec tudi v slovenskem jeziku svoje posebno ime, ne vém; po pravici pa se šteje v versto šipavnic, ker se spomladi prikaže in popke sadnemu drevju odšipuje, pa tudi perjiče preverta in tako, pokončavši mnogo mladik, zadržuje rast drevesa. Ona poklada jajčica v odšipljeno vsahnelo listje; — zato je treba na mladem drevju, kteremu

je merčes posebno škodljiv, slediti po njem in ga pokončati, in nabirati tudi zvenelo listje in sožgati.

Neki drug enak merčes je posebno jablanom škodljiv, ki se v latinskem jeziku „anthonomus pomorum“ (Apfelblüthen-Rüsselkäfer) imenuje. Čern kebriček je z rujavimi pokrovci (peruticami), čez ktere pošev sega belkast pas. Čez zimo se skriva pod mah, s kterim so debela sadnih dreves obrašene, položi spomladi jajčica v cvetje, posebno jabelčno; iz jajčica pa se izleže červ, ki vznotraj cvetje pokončá in tako uniči sadje. Najde se ta škodlivec pozimi ali pa berž spomladi, dokler še drevje ne poganja, pod rahlo skorjo ali spodej na deblu pod mahom. Naj bolje je, da gospodar mah in pa odlušeno skorjo jablan in hrušk posterga z dreves v kakošno posodo ali kakošen pert, ki se pogerne na zemljo okoli drevesa, in vse, kar je nastergal, sožgè. Če je žížek jajčica svoje že v cvetje položil in se je iz njih že červ izlegel, naj se poterga vse cvetje, ktero se ni še odperlo in se po rujavkasti barvi dobro loči od zdravega cvetja, in pa sožgè, — saj je červivo.

F. Šmidt.

En dan v pariški razstavi.

Kdor ni mogel viditi v Parizu na ogled postavljene živine, o kateri je šel toliki glas po vsem svetu, bode zadovoljen, ako zamore kaj več bolj na drobno od nje brati. Taka se nam godí, in z nami vred menda vsem, kterim je mar za koristno živino, ki je prava podpora vsega kmetijstva. Naj tedaj povemo, kar smo zvedili; morebiti bo tudi zernice poduka vmes.

Najpopred nekaj od ovác, ki so bile v razstavi. Mnogo žlahne živinice je bilo s tako tanko volno kakor svila, mnogo pa tudi pitane, da je bilo veselje. Avstrijske in saksanske plemena merinoške so bile prave kar se tiče žlahne volne; pa tudi severna ovca z dolgo bornejšo volno ima svoje prednosti; Angleži in pa kmetje holstajnski redijo sila veliko ovác tega plemena in so z njimi prav zadovoljni; angleške ovce iz Jorkšira imajo volno, ki se dosti drago plačuje, zraven pa imajo mesa po poldrugi cent do 2 centa in še čez. Ovce iz Valahije in ogerske ovce pravega domačega plemena so zlo takega dobrega rodú kakor so angleške, in volna njih bi se utegnila še bolj požlahniti. Gotovo bi vlekli manjši kmetje veliko dobička iz reje tega valaškega ali ogerskega plemena tudi drugod, kjer je kraj za ovčjo rejo pripraven. Vidil sem dolgovolnato ovco tega plemena, ki je imela 2 centa mesa, 7 funtov in pol volne, zraven pa še čvetero jagnjet. Zavolj klaje nimajo veliko skerbí pri teh ovcah; zraven krav jih imajo ali pa se pasejo na répiščih.

Angleži so mojstri v živinoreji. Vse se je čudilo na angležskimi govedi. Če pogledaš angležko govejo živino, se boš čudil, kako skerbno je gleštana v vsem. Angleži umivajo z žajfnico, strigljajo in česejo vsaki dan svoje krave; edine misli so vsi angležki živinorejci, da snažnost je pol klaje, zato se ne morejo prečuditi, da v družih deželah tega ne vejo in da ne snažijo živine, kakor ima biti, da se dobro redí in da je zdrava; na glas pa se smeja tisti neumnosti, da živini blato tekne in da se v blatu dobro redí! Angleži, razun gorjancev, deržé

*) Tu popisani kebrički imajo vsi rivčke, s kterimi delajo škodo in se po nemški „Rüsselkäfer“ imenujejo; rivčkarje bi jih tedaj smeli po tem takem imenovati. Ker pa v Janežičevem slovníku beremo za „Rüsselkäfer“ ime „žížek“, smo ga vzeli; ali je pa tudi gotovo, ker drugi in tudi gosp. Janežič imenujejo tudi „Kornwurm“ žížka? Pis.